

**INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK AWARII Z UDZIAŁEM
CZYNNIKA CHEMICZNEGO LUB BIOLOGICZNEGO
NA WYDZIALE NAUK ŚCISŁYCH PRZYRODNICZYCH I TECHNICZNYCH
UNIwersytetu HUMANISTYCZNO-PRZYRODNICZEGO
IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE**

I. Zasady ogólne

1. Procedura dotyczy wszystkich jednostek organizacyjnych Wydziału Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Technicznych, w których stosuje się substancje lub mieszaniny niebezpieczne.
2. Kierownicy Katedr/ Dyrektor Instytutu zobowiązani są do zapoznania z treścią procedury pracowników, stażystów, studentów i doktorantów oraz umieszczenia jej w widocznym miejscu we wszystkich pomieszczeniach, w których przechowywane są lub stosowane substancje lub preparaty niebezpieczne oraz do zapoznania z kartą charakterystyki substancji lub mieszaniny występujących w danej pracowni/ laboratorium.
3. Za przestrzeganie procedury odpowiedzialni są wszyscy pracownicy ~~Instytutu~~ Wydziału.
4. Prawo do stosowania substancji lub preparatów niebezpiecznych w procesie dydaktyczno-naukowym mają tylko pracownicy i studenci, doktoranci, którzy zostali zapoznani z charakterystykami tych substancji i sposobami przeciwdziałania oraz likwidacji zagrożeń zawartych w kartach charakterystyk substancji niebezpiecznych.
5. Operacje pobierania, przelewania czy przesypywania substancji lub preparatów niebezpiecznych, a także procesy dydaktyczne lub naukowe z tymi substancjami lub preparatami niebezpiecznymi powinny być prowadzone z udziałem minimum dwóch osób.

II. Instrukcja na wypadek awarii z udziałem substancji chemicznych

1. W przypadku uwolnienia się substancji lub preparatu niebezpiecznego dla środowiska w ilości nie zagrażającej zdrowiu i życiu zgodnie z kartą charakterystyki, pracownik, student lub osoba będąca uczestnikiem zdarzenia zobowiązana jest do:
 - poinformowania o tym fakcie wszystkie osoby znajdujące się w strefie bezpośredniego oddziaływania bądź narażenia na kontakt z tą substancją lub jej opadami, wyziewami i nakazanie tym osobom opuszczenie zagrożonego terenu,
 - podjęcia działania mającego na celu usunięcie zagrożenia w sposób określony w karcie charakterystyki danej substancji lub mieszaniny przy użyciu środków ochrony indywidualnej,
 - poinformowania, po usunięciu zagrożenia, o tym fakcie bezpośredniego przełożonego, który po sprawdzeniu miejsca zdarzenia podejmuje decyzję o warunkach przywrócenia pracy lub nauki w danym pomieszczeniu lub obiekcie.
2. Jeżeli pracownikowi lub grupie pracowników nie uda się zlikwidować zagrożenia tj. zebrać i zneutralizować substancji lub mieszaniny niebezpiecznej odpowiednim sorbentem, odkazić miejsca rozlania, wywietrzyć pomieszczenia itp. lub substancja jest niebezpieczna rozlana nawet w niewielkiej ilości, a pracownicy i studenci nie posiadają profesjonalnych środków ochrony indywidualnej (aparaty izolujące drogi oddechowe, ubrania kwasoodporne lub ługoodporne) należy przystąpić do postępowania określonego w punkcie 3.
3. W przypadku uwolnienia się substancji lub mieszaniny niebezpiecznej, wymagającej natychmiastowej ewakuacji osób przebywających w zagrożonym budynku pracownik, świadek zdarzenia w sytuacjach skrajnych jak np. utrata przytomności zobowiązany jest do przekazania informacji o zagrożeniu i konieczności ewakuacji ludzi z całego budynku kolejno Administratorowi Obiektu, Dyrektorowi Instytutu oraz wszystkim osobom znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie zagrożenia,
4. Po wstępnym zapoznaniu się z sytuacją do czasu przybycia służb ratowniczych akcją ratowniczą kieruje Administrator Obiektu tj.:
 - nakazuje ewakuację wszystkich osób przebywających w budynku lub jego części w sposób głosowy,

- powiadamia Państwową Straż Pożarną z podaniem rodzaju zdarzenia tj. wyciek, wybuch, rodzaj substancji, ewentualnie ilość substancji,

Wezwanie innych służb państwowych odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa wewnętrznego np. Policji, Straży Miejskiej może nastąpić tylko za zgodą Rektora, a pod jego nieobecność Prorektora lub Kanclerza.

- powiadamia Dziekana Wydziału oraz zakalcowe służby BHP i P. Poż.,
 - wyłącza dopływ energii elektrycznej do budynku,
 - wyłącza dopływ gazu,
 - otwiera wszystkie drzwi ewakuacyjne (jeżeli są zamknięte) a mogą służyć do ewakuacji,
 - podejmuje decyzję o wyłączeniu z ewakuacji konkretnej drogi np. klatka schodowa,
 - powiadamia Pogotowie Ratunkowe jeśli są osoby zatrute, bądź z objawami zatrucia albo też zachodzi obawa, iż osoby przebywające w strefie zagrożenia miały bezpośredni kontakt z substancją lub preparatem niebezpiecznym.
5. Ewakuacja studentów i pracowników odbywa się oznaczonymi drogami komunikacji wewnętrznej z wyłączeniem tych dróg, które przebiegają bezpośrednio przy miejscu zdarzenia lub zagrożenia.
6. Za ewakuację pracowników i studentów na zewnątrz budynku w strefę bezpieczną odpowiedzialni są:
- wykładowcy prowadzący zajęcia dydaktyczne,
 - Dyrektor Instytutu i jego Zastępcy,
 - Kierownicy Katedr,
7. Po przyjeździe jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej kierujący do tego czasu działaniami przekazuje informacje Dowódcy przybyłych jednostek PSP w szczególności dotyczące zdarzenia tj. dokładne miejsce, czas i rodzaj zaistniałego zdarzenia
8. Po przekazaniu dowodzenia pracownik kierujący akcją o zdarzeniu, podjętych działaniach i ustaleniach z Dowódcą jednostek ratowniczych PSP informuje Rektora, a w razie jego nieobecności Prorektora oraz Inspektorat BHP i PPOŻ.

9. W przypadku przybycia Pogotowia Ratunkowego osoba kierująca akcją z ramienia Uczelni przekazuje istotne informacje i karty charakterystyki substancji lub mieszaniny niebezpiecznej personelowi karetki pogotowia.
10. Po zakończeniu działań ratowniczych przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej i protokolarnym przekazaniu miejsca akcji przez ich Dowódcę władzom Uczelni, Rektor lub Prorektor w oparciu o zalecenia zawarte w protokole podejmuje decyzję o przywróceniu bądź zawieszeniu zajęć.

III. Instrukcja na wypadek awarii z udziałem czynnika biologicznego z grupy 3

Do czynników biologicznych z 3 grupy zaliczamy czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Wykaz czynników zakwalifikowanych do 3 grupy wymieniony jest w rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników

1. W przypadku awarii lub wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3, należy:
 - niezwłocznie poinformować Kierownika Katedry/ Dyrektora Instytutu oraz wszystkich pracowników znajdujących się w bezpośrednim zagrożeniu o zaistniałej sytuacji,
 - Kierownik Katedry/Dyrektor Instytutu informuje o zaistniałym zdarzeniu Dziekana Wydziału, Administratora Obiektu oraz zakładowe służby BHP,
 - Kierownik Katedry/Dyrektor Instytutu wraz z pracownikami podejmuje natychmiastowe działania mające na celu likwidację przyczyn i skutków zaistniałej awarii lub wypadku,
 - wykonywać działania ratownicze w środkach ochrony indywidualnej określonych w planie postępowania awaryjnego,
 - bezzwłocznie zgłosić awarię lub wypadek związany z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3, do właściwych w zależności od rodzaju czynnika jednostek medycyny pracy. W zawiadomieniu należy podać okoliczności awarii, nazwę i cechę identyfikującą oraz ilość, charakterystykę zagrożenia, które może wystąpić,

podjęte środki zaradcze i ratownicze, wszelkie informacje niezbędne do oceny rozmiarów awarii i jej skutków dla zdrowia ludzi i środowiska,

- udzielić pierwszej pomocy przedlekarskiej osobom poszkodowanym oraz wezwać pogotowie ratunkowe.